

Chrzest równikowy na MS Batorym

Opis zbioru

Zgodnie z tradycją żeglarską z szesnastego wieku każdy marynarz lub pasażer, który po raz pierwszy przekraczał równik na żaglowcu albo statku, musiał przejść chrzest. To satyryczny obrzęd, gdzie uczestnicy pod okiem boga mórz Neptuna (za którego przebierał się jeden z załogantów), przechodzili szereg „prób”, na przykład wizytę u lekarza konowała, czy fryzjera z olbrzymią tępą brzytwą. Zwieńczeniem chrztu było nadanie żeglarskiego imienia oraz rozdanie imiennych certyfikatów.

Prezentujemy trzy fotografie z jednego z takich obrzędów.

Fotografia 1. Pokładowy astronom mierzy szerokość geograficzną. W odpowiednim momencie zakrzyknie: Equator!

Astronom dokonuje pomiaru za pomocą sekstantu – dawnego przyrządu nawigacyjnego. Sekstant, inaczej sekstans, był wykorzystywany między innymi do mierzenia wysokości ciał niebieskich nad horyzontem, a zatem określania szerokości geograficznej. W trakcie rytuału miał potwierdzić przekraczanie równika.

Fotografia 2. Obowiązkowa wizyta lekarska, która uwzględniała przeczyszczanie uszu gruszką ze smarem, użycie różnego rodzaju

mazideł i smarowideł czy pseudo-młotków, na przykład do sprawdzania poziomu oleju w głowie.

Fotografia 3. Pomocnicy Neptuna zaganiają niechętnych i uciekinierów.

Audiodeskrypcja – fotografia 1

Autor: nieznany

Rok powstania: lata 60. - 80. dwudziestego wieku

Technika: fotografia czarno-biała

Wymiary: szerokość 11,4 centymetra, wysokość 18,3 centymetra

Pionowa fotografia. Jest lekko pożółkła, ma ucięty dolny, lewy róg.

Na pierwszym planie dwóch mężczyzn. Stoją bokiem do fotografa, nieco pod kątem.

Na przedzie stoi mężczyzna ubrany w białą koszulkę bez rękawów, spódnicę zrobioną z bawełnianego worka i pelerynę z wzorzystej tkaniny, zawiązanej grubym, żeglarskim sznurem. Na głowie ma czapkę w kształcie wysokiego stożka. Na niej narysowany księżyc i gwiazdy. Na nogach ma sandały z ciemnej skóry.

W dłoniach trzyma drewniany sekstant. Składa się z ramy w kształcie wycinka jednej szóstej koła. Na ramie znajduje się lunetka, przez którą mężczyzna patrzy. W jednej ręce trzyma ramę, zaś w drugiej ruchome ramię znajdujące się pośrodku ramy.

Tuż za nim stoi drugi mężczyzna o nienaturalnie ciemnej skórze.

Uśmiecha się lekko.

Ma na głowie czapkę z dwoma krótkimi, spiczastymi rogami wyglądającymi jak diabelskie rogi. Jest ubrany w krótkie, ciemne spodnie i przepaskę na nagiej klatce piersiowej. Stoi boso, w rozkroku. Prawą rękę ma zgiętą w łokciu, dłoń odpiera biodrze. W dłoni trzyma bicz.

Na dalszym planie trzeci przebrany mężczyzna. Ma kapelusz z cekinami, zaokrąglone bokobrody – zarost rozciągający się wzdłuż twarzy od ucha do brody. Na sobie ma długie, ciemne, szerokie spodnie z tkaniny i buty zaokrąglone ku górze.

Za nimi pokład statku z nadbudówką. Wokół tłum gapiów – kobiety i mężczyźni w różnym wieku. Są ubrani w jasne kolory.

Audiodeskrypcja – fotografia 2

Autor: nieznany

Rok powstania: lata 60. - 80. dwudziestego wieku

Technika: fotografia czarno-biała

Wymiary: szerokość 18,3 centymetra, wysokość 12,2 centymetra

Pozioma, poślizgnięta fotografia. Pośrodku kobieta w jednoczęściowym stroju kąpielowym siedzi na składanym krześle. Widziana z lewego profilu, nieco pod kątem. Ma zamknięte oczy, coś mówi. Rękę zgina w łokciach, dłonie ma przed sobą, na poziomie twarzy.

Przed nią stoi mężczyzna w białym kitlu zawiązanym na plecach. Na głowie ma biały czepek. Jest zwrócony w stronę kobiety. W prawej ręce trzyma dużą pęsetę stomatologiczną – metalowe szczypczyki.

Po jego lewej stronie stoi drugi mężczyzna. Jest zwrócony przodem do boku mężczyzny w kitlu. Na sobie ma tylko włochatą czapkę i krótkie spodenki. Jest bardzo umięśniony. W prawej ręce trzyma bicz zrobiony z grubego, rozwiązanego sznura.

W prawej części zdjęcia stoi stół nakryty obrusem w kwiaty. Na stole są słóiczki z uchylonymi nakrętkami, szklanki wypełnione płynem, narzędzia dentystyczne, obcęgi, drewniana gruszka ze smarem.

Za stołem stoi trójka dzieci. Patrzy w stronę kobiety i lekarza.

Jedna dziewczynka przygryza paznokieć.

Wokół kobiety i mężczyźni w różnym wieku, ubrani w letnie ubrania.

Przyglądają się scenie lub rozmawiają między sobą.

Na dole fotografii odręcznie wypisany numer: 25 – 26.

Audiodeskrypcja – fotografia 3

Autor: nieznany

Rok powstania: lata 60. - 80. dwudziestego wieku

Technika: fotografia czarno-biała

Wymiary: szerokość 18,3 centymetra, wysokość 12 centymetrów

Pozioma, pożółkła fotografia. Przy prawym dolnym rogu ciemniejsza, żółta plama.

Na pierwszym planie dziesięciu mężczyzn o nienaturalnie ciemnej skórze. Są ubrani w krótkie, ciemne spodnie i czapki z diabelskimi rogami. W dłoniach mają bicz. Niektórzy nimi machają.

Większość mężczyzn stoi przodem do fotografa. Niektórzy się uśmiechają do obiektywu, inni mają poważne miny. Jeden mężczyzna ma spuszczonego wzrok.

Mężczyzna najbardziej z prawej strony to Neptun. Ma łańcuch zawiązany na klatce piersiowej. W jednej ręce trzyma trójząb, w drugiej wąską linę, której koniec jest przywiązany do bioder chłopaka stojącego przed nim. Stoi on bokiem do fotografa. Do jego prawej kostki przytwierdzona jest kula.